

Tadeusz Śliwa, *Korczyński Michał Tomasz Wincenty (1784–1839)* [w:] *Tekstowa kartoteka osobowa przemyslan*, pod red. Anny Siciak, na stronie Przemyskiej Biblioteki Publicznej;

zob. także Tadeusz Śliwa, *Korczyński Michał Tomasz Wincenty (1784–1839)* [w:] *Słownik biograficzny twórców oświaty i kultury XIX i XX wieku Polski południowo-wschodniej*, pod red. Andrzeja Meissnera, Kazimierza Szmyda, Rzeszów 2011 s. 197

Korczyński Michał Tomasz Wincenty (1784–1839), krypt. X MKBP – biskup przemyski, redaktor, wydawca

Ur. 13 XII 1784 r. w folwarku Tarnowiec we wsi Podleszany pow. mielecki, jako syn Jakuba i Franciszki h. Sas, którzy przenieśli się do diec. przemyskiej. Mimo wczesnego sieroctwa jego i rodzeństwa, uczęszczał do szkół, gimnazjum ukończył w Przemysłu w 1801 r., potem filozofię we Lwowie w 1805 r. i bezpośrednio rozpoczął studia teologii w seminarium generalnym jako alumn diec. przemyskiej. Już po I roku ze względu na ujawnione zdolności bp A. Gołaszewski wysłał go na dalsze studia do Wiednia, gdzie 15 I 1808 otrzymał święcenia kapłańskie. W sierpniu zaś tego samego roku na Uniwersytecie Wiedeńskim uzyskał stopień doktora teologii, na podstawie tezy zabarwionej, obowiązującymi wówczas, poglądami febroniańskimi, co później było źródłem pewnych trudności. W trakcie pobytu w Wiedniu zyskał sobie życzliwość hr. Józefa M. Ossolińskiego. Po powrocie do Przemysła, w latach 1810–1812 był katechetą w gimnazjum, ale uczył tam również języka greckiego. W tym czasie był sekretarzem w konsystorzu biskupim, i co dziwniejsze, zarządzał majątkiem kapituły, choć do

niej nie należał. Od wiosny 1812 r. był z prezenty J. M. Ossolińskiego proboszczem parafii w Zgórsku k. Mielca. Opiekował się wtedy także biblioteką Ossolińskiego tam się znajdującą. Przyczyniło się to do pogłębienia jego wiedzy. Zetknawszy się w parafii ze stanem wiedzy religii dzieci, ułożył *Katechizm dla dzieci wiejskich* (t. 1-2, wyd. 1822, 1823, 3 wyd. 1841). Na przełomie 1816/1817 został powołany do Przemyśla i od razu wszedł do kapituły katedralnej, w której w roku następnym został prałatem scholastykiem i automatycznie wizytatorem szkół ludowych w diecezji, co wykonywał do 1827 r., choć już od 1820 r. był dziekanem kapituły. Również w konsystorzu biskupim spełniał różne funkcje, a ponadto w kapitule ponownie zarządzał sprawami gospodarczymi. Dwukrotnie też, bo w latach 1824–1826 i 1832–1834, zarządzał także dobrami wakującego biskupstwa, co łącznie wskazywało na ogromną pracowitość i doskonały zmysł organizacyjny. W tym czasie przetłumaczył, i w 1821 r. wydał, dziełko *Ksiądz pleban* bp. Jana Sailerera (zm. 1832 r.) wybitnego pastoralisty i przedstawiciela niemieckiego katolickiego oświecenia. Przetłumaczył też *Historie etiopskie* Heliodora, ale ich nie wydał. W 1827 r. przetłumaczył i wydał bp. J. B. Bossueta (zm. 1704) znakomitego teologa i kaznodziei francuskiego *Wykład nauki katolickiego Kościoła*. W 1823 r. opracował *Początki gramatyki języka polskiego* (4 wyd. 1854). Głównym jednak dziełem na płaszczyźnie naukowej Korczyńskiego było zainicjowanie i wydawanie (pierwszego na ziemiach polskich) czasopisma teologicznego pt. „Przyjaciel Chrześcijańskiej Prawdy”, który jako kwartalnik pod jego redakcją wychodził w latach 1833–1839 (w 1840 r. wyszedł ostatni 8 rocznik już po jego

śmierci). Pierwsze 2 numery, wg ks. J. Kwolka, wypełnił prawie wyłącznie swoimi artykułami, później współpracowali z nim i inni autorzy, głównie z kościelnego środowiska. Sam Korczyński opublikował w nim kilkadziesiąt artykułów i notatek na temat wiadomości literackich i z życia Kościoła. Ponadto opublikował w czasopiśmie kilka dokumentów związanych z instytucjami kościelnymi, jak kapituła czy parafie.

Po śmierci (1832) bp. J. A. Potoczkiego, już w początkach 1833 r. Gubernium lwowskie brało Korczyńskiego pod uwagę jako kandydata na następcę, ale wobec oporu kurii rzymskiej, po wyjaśnieniach, nominację na biskupa przemyskiego otrzymał od cesarza Franciszka I 13 III 1834, a święcenia biskupie, po potwierdzeniu nominacji przez papieża, odbyły się w Wiedniu 18 VIII t.r. W dniu 29 września odbył się ingres do katedry, co oznaczało zarazem formalne objęcie rządów w diecezji. Podjął starania o powiększenie ilości kleru, przeprowadził częściowy remont katedry, sprawił w niej nowe organy, założył w 1838 r. szkołę organistów, których kształcono także na nauczycieli szkół wiejskich, co roku wizytował część diecezji, uporządkował sprawy gospodarcze biskupstwa, postarał się u władz państwowych o zwiększenie dochodów ubogich księży. W uroczyste święta odprawiał w katedrze nabożeństwa i głosił kazania. Miał jednak słabe zdrowie, co przeszkodziło mu w osiągnięciu większych dokonań. Zmarł w 55 roku życia. Zgodnie z życzeniem pochowano go na miejskim cmentarzu.

Bibliografia: Leszczyński R., *Polski słownik biograficzny*, t. 14, Wrocław-Warszawa-Kraków 1868-1969, s. 52-53,

tamże bibliogr. przedm.; Śliwa T., *Korczyński Michał Tomasz Wincenty*, w: *Słownik polskich teologów katolickich*, t. 2, pod red. H. E. Wyczawskiego, Warszawa 1982, s. 352-355, tamże bibliogr.; Jurkiewicz P., *Komentarz ks. F. Pawłowskiego do Psalmów. Założenia metodologiczne*, Lublin 1986, mszps pracy mgr. w Bibliotece KUL i WSD w Przemyślu.